

Το πρόταγμα της Αγκάρρας (Ηλεκτρονικό Άρθρο)

Ιστορικό σημείωμα

Αυτό το ηλεκτρονικό άρθρο δημοσιεύτηκε τον Ιούλη του 2013 στην ηλεκτρονική σελίδα της [Αγκάρρας](#).

Περιεχόμενο

Το πρόταγμα της Αγκάρρας

29 Ιουλίου 2013 | Λευκωσία, Κύπρος

Η σύγχρονη εμβάθυνση της καπιταλιστικής παρακμής, με την πρόσφατη εκδήλωση της και στην Κύπρο που μας θύμιζε ότι τελικά δεν ζούμε σε σοσιαλδημοκρατική ουτοπία, θέτει αντικειμενικά το δίλλημα «σοσιαλισμός ή βαρβαρότητα» ή καλύτερα την αναγκαιότητα ενός Κομμουνιστικού προτάγματος. Το κεφάλαιο κυριεύει κάθε μέρα που περνά όλο και περισσότερο την ολότητα των κοινωνικών σχέσεων: ό,τι δεν συμβάλλει στην παραγωγή και αναπαραγωγή του συστήματος, ό,τι δεν λειτουργεί με βάση το κέρδος και την λογική του κεφαλαίου καθίσταται άχρηστο. Αυτή η "αντικοινωνική συμπεριφορά" του κεφαλαίου όχι μόνο καταστρέφει την κοινωνική συμπεριφορά των ανθρώπων αλλά παράλληλα παράγει ένα κόσμο όπου οι σχέσεις του εντελώς αλλοτριωμένες λειτουργούν με βάση έναν ψευδές κόσμο του θεάματος. Η διαίρεση των ανθρώπων σε ανταγωνιστικά άτομα τους εμποδίζει από την ανάπτυξη οποιασδήποτε οργάνωσης και συνειδητοποίησης της κατάστασης τους ως τάξη, για να δράσουν ως τέτοια και να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους. Η σύγχρονη παρακμή του καπιταλισμού συνυφαίνεται όλο και πιο στενά με την παρακμή του ανθρώπινου είδους. Η αποτίμηση του Μαρξ για τις αντιφάσεις του καπιταλιστικού συστήματος και τις επερχόμενες μεγάλες κρίσεις κρίνονται σωστές. Το ζητούμενο είναι αν προλετάριοι θα ξεσηκωθούν, ακριβώς επειδή η ανάγκη για ελευθερία, ή απλώς και μόνο η επιβίωση, τους φέρνει αντιμέτωπους με την τερατώδη λερναία Ύδρα του κεφαλαίου.

Αν μη τι άλλο η οικονομική κρίση έφερε στην επιφάνεια ξανά κάτι που θεωρείτο κατά κάποιο τρόπο σύμφυτο με την καθημερινή ζωή, την λέξη καπιταλισμός, τουλάχιστον στον δυτικό κόσμο. Στην Κύπρο, μόνο η επιφώνηση της λέξης καθ'αυτής σε καθιστά στη λίστα με τους υποψήφιους παρανοϊκούς που θέλουν την κοινωνία να οπισθοδρομήσει ή εμπλέκεσαι σε κάποιο καλτ αθεράπευτων ουτοπιστών. Το «τέλος της ιστορίας» έφτασε στο τέλος του, κόκκινες σημαίες έχουν εμφανιστεί παντού ενώ στην Κύπρο ακόμη θεωρείται ταμπού το να είναι κάποιος μαρξιστής πόσο μάλλον δηλωμένος Κομμουνιστής. Αυτοί που εδώ είχαν την επίσημη αντιπροσωπεία έχουν κάνει ό,τι περνά από το χέρι τους να διώξουν από πάνω τους αυτή την "ρετσινιά", διαβεβαιώνοντας και εφησυχάζοντας συνεχώς τους μεν αστούς ότι δεν έχουν ανατρεπτικές και συγκρουσιακές προθέσεις, τους δε εργαζόμενους ότι οι συνθήκες δεν είναι ώριμες και επιβάλλουν την υποταγή για το "καλό του τόπου". Η μαρξιστική θεωρία όμως επανέρχεται στο προσκήνιο ως θριαμβευτής σε μια κατάσταση τραγικής ειρωνείας. Οι εκφραστές όμως της αναγκαιότητας της αλλαγής αδυνατούν να υποδείξουν ένα εναλλακτικό κόσμο, κάτι που φαίνεται από τις σπασμωδικές κινήσεις των διαφόρων

κινημάτων, την αστικοποίηση και γραφειοκρατικοποίηση πολλών παραδοσιακών αντιπροσώπων της εργατικής τάξης, και την ιδεολογική σύγχυση που επικρατεί ανάμεσα στις τάξεις της εργατικής τάξης από την έναρξη της κρίσης του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος μέχρι σήμερα.

Στην Κύπρο δε της μετά Eurogroup εποχής η εργατική τάξη πιο διαιρεμένη από ποτέ έχει καταφέρει να στραφεί ενάντια στον ίδιο της τον εαυτό και βρίσκεται χωρίς κόμματα και συνδικάτα με τα οποία μπορεί να παλέψει. Με τα επίπεδα συνείδησης της πραγματικότητας της στο ναδίρ, θεωρεί τα αυτονόητα που κέρδισε με θυσίες πλέον προνόμια και καταδικάζεται σε μια ήττα χωρίς μάχη στους κόλπους της «εθνικής ενότητας» και της αναζήτησης «ηγεσίας» για την υποτιθέμενη «σωτηρία» της. Οι εργαζόμενοι καλούνται σήμερα να πληρώσουν τις ζημιές των τραπεζών σε μια καραμπινάτη καπιταλιστική κρίση που δημιουργήθηκε, σε τελική ανάλυση, από την πτωτική τάση του ποσοστού κέρδους του κεφαλαίου ενώ παράλληλα διάφοροι κύκλοι που βάζουν τον εαυτό τους αριστερότερα του Ακέλ εγκλωβίζονται στην αντίληψη ότι ο κόσμος δεν είναι ακόμη έτοιμος για να ακούσει «ακραία συνθήματα». Η Κύπρος δεν αποτελεί "ξεχωριστή περίπτωση" σε κανένα ζήτημα που τίθεται, ούτε στο θέμα του "κυπριακού". Το νησί και τα ζητήματα που αντιμετωπίζει είναι κομμάτι στο διεθνές πλέγμα των καπιταλιστικών, ιμπεριαλιστικών σχέσεων και η οικονομία του πέρα για πέρα καπιταλιστική. Τα προβλήματα που φαινομενικά "έρχονται και μας βρίσκουν" δεν μπορούν ούτε καν να γίνουν κατανοητά έξω από αυτό το πλαίσιο. Εμείς θεωρώντας τους εαυτούς μας μέρος του διεθνούς εργατικού κινήματος λέμε με στόμφο ότι λύση δεν μπορεί παρά να είναι το προταγμα του Κομμουνισμού, και το μέσο επίτευξης αυτού του στόχου η οργανωμένη ταξική πάλη και η επαναστατική θεωρία. Αυτό πρέπει να ειπωθεί με ειλικρίνεια και σοβαρότητα, καθαρά και ξάστερα για να μπορέσουμε να δημιουργήσουμε τις θεωρητικές αλλά και υλικές προϋποθέσεις για ένα τέτοιο εγχείρημα.

Γιατί;

Ας ξεκινήσουμε από την Μαρξιστική θεώρηση, την οποία ακόμη και κυνικοί καπιταλιστές έχουν παραδεχτεί σαν την καλύτερη ανάλυση και κριτική στο σύστημα. Παράλληλα η ρεφορμιστική αριστερά έχει προσπαθήσει πολύ να μας πείσει ότι το καπιταλιστικό σύστημα πλέον δεν υπάρχει με τη μορφή που το έχει περιγράψει ο Μαρξ, πράγμα εντελώς ανυπόστατο. Οι επικριτές της Μαρξιστικής θεώρησης τείνουν να φέρνουν κάποια επιχειρήματα ενάντια σε αυτή, όπως:

«Ο Μαρξισμός δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Ίσως κάποια άλλη εποχή με συγκεντροποιημένη παραγωγή και πολύ χαμηλή ταξική κινητικότητα αλλά τώρα στην μεταβιομηχανική εποχή όπου οι άνθρωποι μπορούν να ανέβουν την κοινωνική σκάλα τόσο εύκολα, αλλά και την εναλλαγή μορφής του κεφαλαίου σε χρηματιστικό κυρίως μετά τη δεκαετία του 70' ο μαρξισμός δεν υφίσταται»

Ο ίδιος ο Μαρξ είχε γράψει για την απίστευτη ευελιξία του καπιταλιστικού συστήματος καθώς και τις πολλές μορφές κεφαλαίου – εμπορικό, αγροτικό, βιομηχανικό, χρηματιστικό κτλ. Περιέγραψε επίσης την παγκοσμιοποίηση 100 χρόνια πριν ασχοληθεί μαζί της η φιλελεύθερη θεωρία. Μα τι αναχρονιστική σκέψη! Για το θέμα της κοινωνικής ανέλιξης είναι αστείο να μιλάμε αφού η επικαιρότητα της μαρξιστικής σκέψης οφείλεται ακριβώς στην τεράστια ανισότητα πλούτου σε βικτοριανά επίπεδα που έχει δημιουργήσει το σύστημα. Ο Μαρξισμός δεν θα υπήρχε αν δεν υπήρχε καπιταλισμός. Και οι Μαρξιστές θα ήσαν οι πιο ευτυχισμένοι άνθρωποι του κόσμου αν ο Μαρξισμός δεν ανταποκρινόταν πλέον στην πραγματικότητα αφού ο λόγος ύπαρξης του είναι η άρνηση του συστήματος της εκμετάλλευσης που ζούμε τώρα. Οι δε αναφωνήσεις για μεταβιομηχανικό πλέον δικτυακό σύστημα αντί το άκομψο και άτεχνό ιεραρχικό σύστημα παραγωγής του καπιταλισμού το οποίο έχει πλέον εξαφανιστεί ανεπιστρεπτί, τείνουν να οδηγούν ορισμένους στενόμυαλους δυτικούς στο συμπέρασμα πως δεν υπάρχει πλέον βαριά βιομηχανία και το αντίστοιχο προλεταριάτο, επειδή δεν βλέπουν στην γειτονιά τους ένα εργοστάσιο. Όμως η κινητικότητα της βαριάς βιομηχανίας με τους εξευτελιστικούς μισθούς και την αυστηρά ιεραρχημένη δομή ήταν αυτή που οδήγησε στην

κινητικότητα της παγκόσμιας εργατικής τάξης. Όταν στην Δύση ασχολούμασταν με τα κράτη πρόνοιας και την ευεξία στον τόπο εργασίας, στις "περιφερειακές" χώρες, αλλά και στο "περιθώριο" μέσα στις δυτικές χώρες, μάζες εργατών γίνονταν τροφή για την μηχανή του κέρδους με εξοντωτική εργασία και αφόρητες στερήσεις για την παραγωγή προϊόντων που απολάμβαναν άλλοι.

ή

«Ο μαρξισμός ονειρεύεται ουτοπία. Μπορεί να τα πηγαίνει περίφημα στη θεωρία αλλά όπου δοκιμάστηκε απέτυχε»

Ουτοπία είναι σίγουρα κάποιος να πιστεύει ότι ο καπιταλισμός θα άρει τις αντιφάσεις του και θα φέρει ειρήνη και ευημερία στο κόσμο. Ο μαρξισμός δεν "ονειρεύεται ουτοπίες". Οι θέσεις του είναι η γενική έκφραση της πραγματικότητας της υπάρχουσας πάλης των τάξεων και της ιστορικής κίνησης που συντελείται μπροστά μας. Προφανώς τα μέχρι τώρα εγχειρήματα για οικοδόμηση του σοσιαλισμού δεν πέτυχαν το σκοπό τους, αφού δεν υπάρχουν πλέον. Οι λόγοι δεν είναι οι διαφορές κατηγορίες που προσάπτουν διάφοροι με στόχο την υπεράσπιση του καπιταλισμού και σίγουρα χρειάζεται συζήτηση για τις ιστορικές ήττες της εργατικής τάξης, για να μαθαίνουμε και να προχωρούμε στο μέλλον με περισσότερη εμπειρία και ποιο αποφασιστικά μέχρι την νίκη.

ακόμα και

«Ο Μαρξισμός πιστεύει σε πανίσχυρο κράτος, και σε ένα δικτάτορα που θα υπαγορεύει την παραγωγή και την ελευθερία των ατόμων».

Μα η πραγματικότητα είναι αυτή που δείχνει ότι οι ελεύθερες αγορές είναι αυτές που χρειάζονται το πανίσχυρο κράτος για να συνεχίσουν τις αντιλαϊκές πολιτικές τους. Από την Σιγκαπούρη μέχρι την Τουρκία και τις ΗΠΑ, είναι οφθαλμοφανές ότι ο φιλελευθερισμός χρειάζεται πανίσχυρο κράτος για την ασφάλεια της ιδιοκτητικής τάξης, είτε αυτό παίρνει την μορφή του νεοφιλελεύθερου κράτους είτε του "κράτους πρόνοιας".

Φυσικά περαιτέρω ανάλυση για τα ποιο πάνω θα αναρτηθούν με μεγαλύτερη λεπτομέρεια από μόνα τους αφού είναι σίγουρο πως επιγραμματικά δεν μπορούν να απαντηθούν επαρκώς. Η ουσία όμως παραμένει ότι η επαναστατική θεωρία επανήλθε για τα καλά στους φακέλους των ηλεκτρονικών μας υπολογιστών όπως επίσης έχει ξεσκονιστεί και φιγουράρει ξανά στις βιβλιοθήκες μας.

Επαναφέροντας λοιπόν την εγκυρότητα του Μαρξισμού σαν την ποιο ολοκληρωμένη και τεκμηριωμένη επιστημονική ανάλυση και κριτική του καπιταλισμού όπως παραδέχονται σήμερα πλέον και γίγαντες της Γουόλ Στρήτ όπως ο οικονομολόγος Νουριέλ Ρουμπινί, ας μιλήσουμε λοιπόν για Κομμουνισμό! Συνοπτικά και συμπυκνωμένα μπορούμε να πούμε ότι Κομμουνισμός είναι η κατάργηση της κοινωνίας που βασίζεται στην ιδιοκτησία. Είναι η αναγκαιότητα που πηγάζει από την πραγματικότητα και το μόνο που μπορεί να την υπερβεί, πραγματώνοντας την ουσία του ανθρώπου μέσα σε μια κοινωνία ελευθερίας, ισοτιμίας και συλλογικότητας.

Στο επίκεντρο αυτού του Κομμουνιστικού προτάγματος είναι αναγκαίο να λεχτεί ότι βρίσκεται η ταξική πάλη. Η αστική κοινωνία και οι θεσμοί της συγκρούονται με τις ανάγκες της εργατικής τάξης για μια πραγματικά ανθρώπινη σχέση και την άρση κάθε μορφής αλλοτρίωσης και εκμετάλλευσης. Το πέρασμα της παραγωγής και διανομής του πλούτου στα χέρια της εργατικής τάξης (την τάξη που τα παράγει δηλαδή) θα ελευθερώσει τους άρρηκτα συνδεδεμένους θεσμούς της ανθρώπινης κοινότητας αγκαλιάζοντας έτσι όλες της σφαίρες της ανθρώπινης ζωής. Το πρόταγμα του Κομμουνισμού είναι καθολικό, και στηρίζεται πάνω σε μια πραγματικά ελεύθερη κοινωνία υπό την έννοια μιας δημοκρατίας πραγματικά κοινωνικής, μιας κολεκτιβιστικής αυτοκυβερνώμενης κοινότητας, που

υπερβαίνει την μορφή της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας και αίρει τον διαχωρισμό μεταξύ πολίτη και ιδιώτη που επικρατεί στην αστική κοινωνία. Η ελευθερία του ανθρώπου περνάει από την κατάργηση της ιδιοκτησίας και του κράτους.

Ο χειραφετικός χαρακτήρας της εργατικής τάξης έγκειται στην αντικειμενική της θέση μέσα στον κόσμο και την διαμόρφωση της μέσα από τις κοινωνικές πρακτικές μέσα από τις οποίες αποκτά συνείδηση του κόσμου και του εαυτού της. Και δεν μπορεί παρά να συνειδητοποιήσει το γεγονός ότι οι ριζικές της ανάγκες είναι αντίθετες με την υφιστάμενη μορφή οργάνωσης της κοινωνίας πράγμα που την αναγκάζει να προβάλει ριζοσπαστικά αιτήματα και να θέσει τέρμα στη ζωή του κεφαλαίου. Είναι σημαντικό να επισημάνουμε ότι η εργατική τάξη δεν ανακαλύπτει την κατάσταση και τις ανάγκες της μέσω της θεωρίας αλλά το αντίθετο, η θεωρία είναι αυτή που διαμορφώθηκε με βάση την κατάσταση και την ιστορική κίνηση της εργατικής τάξης. Η κομμουνιστική θεωρία είναι αυτή που οδηγεί το προλεταριάτο προς την αυτοσυνειδησία και από εδώ απορρέει και ο ρόλος των κομμουνιστών σαν το πιο μαχητικό τμήμα του κινήματος, χωρίς να σημαίνει ότι αυθαίρετα υποτάσσει κάποιο άλλο τμήμα του κινήματος στις δικές του διαταγές.

Είναι ξεκάθαρο πως το Κομμουνιστικό πρόταγμα είναι κοινωνικό και για αυτό το λόγο δεν θα γίνει ποτέ πραγματικότητα εάν δεν αποτελέσει συνειδητή απόφαση και πράξη της εργατικής τάξης. Χωρίς την συνειδητή και συνεκτική πάλη δεν μπορεί να γίνει τίποτα αφού η επανάσταση δεν είναι μια ασυνείδητη διαδικασία αυθόρμητων και ασύνδετων πράξεων. Από μόνη της η οικονομική κρίση δεν θα φέρει την επανάσταση αλλά θα αναγκάσει την εργατική τάξη να πάρει αποφάσεις: ή να σκύψει και να δουλέψει πιο σκληρά για τα κέρδη των καπιταλιστών η να οργανωθεί για να διαλύσει την κοινωνία του κεφαλαίου. Ό,τι σερβίρεται σαν μέση λύση γίνεται από ψηφοθηρία, υποκρισία ή αφέλεια. Η κατάργηση του καπιταλισμού και η έλευση της κομμουνιστικής κοινωνίας δεν είναι νομοτέλεια ούτε γίνεται εν μια νυκτί. Πριν από κάθε επαναστατική περίοδο υπήρχε εντατική προετοιμασία για χρόνια ίσως και δεκαετίες, και στην Κύπρο έχουμε δύσκολο δρόμο μπροστά μας. Μόνο όταν η οργανωμένη εργατική τάξη συνειδητοποιήσει τις ανάγκες της και δράσει για τον εαυτό της θα καταφέρει να απελευθερωθεί. Αυτό δεν είναι κάτι εγγυημένο αλλά κάτι απαραίτητο και εφικτό. Οι αντιφάσεις του καπιταλισμού μπορούν να φέρουν την αστική κοινωνία στα πρόθυρα της κατάρρευσης αλλά δεν είναι ικανές από μόνες τους να κάνουν την ανατροπή!

«η **Επανάσταση** δεν είναι ένα μήλο που θα πέσει όταν θα έχει ωριμάσει. **Πρέπει να το κάνεις να πέσει**» – Ερνέστο Τσε Γκεβάρα

Αγκάρρα Συντακτική Ομάδα

[Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση](#), [Χρειάζεται Αγγλική Μετάφραση](#), [Αγκάρρα \(Ομάδα\)](#), [Ηλεκτρονικά Άρθρα](#), [Δεκαετία 2010-2019](#), [2013](#), [Απροσδιόριστη Τοποθεσία](#)

From:

<https://www.movementsarchive.org/> - **Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο**

Cyprus Movements Archive

Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:

<https://www.movementsarchive.org/doku.php?id=el:digital:agkarra:about>

Last update: **2025/07/15 13:46**

